

«آبادان یازده ۶۰» یکی از فیلم‌های
امسال جشنواره که به طور مستقیم
به سال‌های آغازین جنگ می‌پردازد

روایت‌های متفاوت از راه می‌رسند

نوشته مرجان قندی

سی‌وهشتمین دوره از جشنواره فیلم فجر در حال برگزاری است. در دوره‌های گذشته بخصوص در دهه ۶۰ که بیشترین فیلم‌های مرتبط با جنگ تحمیلی در آن دوره ساخته شد، شاهد آثار درخشانی از سینماگران بودیم که هنوز آثارشان جزو فیلم‌های شاخص سینمای دفاع مقدس محسوب می‌شود. فیلم‌های «باشو، غریبه کوچک»، «از کرخه تا راین»، «لیلی با من است»، «هیوا»، «آژانس شیشه‌ای»، «دوئل»، «روز سوم»، «تنگه ابوقریب» و... هر کدام رویکرد و جریانی نو را در سینمای دفاع مقدس ایجاد کردند و تا به امروز در یادها مانده‌اند. امسال هم در میان لیست اکران فیلم‌های بلند، آثار مستند و کوتاه جشنواره فیلم فجر آثاری با موضوع دفاع مقدس، مقاومت و انقلاب دیده می‌شود. «مهدی عراقی را بکش»، «آبادان یازده ۶۰»، «درخت گردو»، «میان پرچم‌های جنگی»، «روز صفر»، «بانو» و «کوچه» از جمله این فیلم‌ها هستند. در ادامه بر تازه‌ترین تولیدات آثار سینمای دفاع مقدس که در سی‌وهشتمین جشنواره فیلم فجر رونمایی می‌شوند، مروری می‌کنیم.

«آبادان یازده ۶۰» روایتگر ماجرای کمتر شنیده شده

فیلم سینمایی «آبادان یازده ۶۰» به کارگردانی مهرداد خوشبخت با موضوع دفاع مقدس به شروع جنگ عراق علیه ایران می‌پردازد. فیلم روایتگر روزهای پر مخاطره حصر آبادان و تعاملات و فعالیت‌های افراد و هدایتگری در رادیو برای مردم است. خوشبخت، هفت سال بعد از فیلم «عقاب صحرای» با «آبادان یازده ۶۰» به سینما برگشته است. او در این اثر به سراغ ماجرای کمتر شنیده شده در تاریخ دفاع مقدس رفته است و از نظر منتقدان دیدن فیلم بویژه در فضای فعلی که کشورمان درگیر جنگ اقتصادی همه‌جانبه با دولت‌های غربی و نوعی حصر اقتصادی است؛ می‌تواند در زمینه تقویت حس همبستگی ملی مؤثر باشد. «آبادان یازده ۶۰» محصول سازمان فرهنگی هنری «اوج» است و بازیگرانی چون علیرضا کمالی، حسن معجونی، شبنم گودرزی، حمیدرضا محمدی و نادر سلیمانی در آن به ایفای نقش پرداخته‌اند.

«درخت گردو» روایتی از مبارزان شیمیایی سردشت

اثر دیگر در جشنواره امسال در حوزه دفاع مقدس «درخت گردو» ساخته محمدحسین مهدویان است. او در این اثر خود به موضوع بمباران شیمیایی سردشت پرداخته است. مهدویان به نوعی امضای مضمونی برای آثارش پیدا کرده است. این کارگردان جوان سینمای ایران که نمی‌توان تأثیر او را در چهار سال گذشته سینمای ایران کتمان کرد در ساخت آخرین آثارش؛ «ایستاده در غبار» و «ماجرای نیمروز و رد خون» توانست سبکی تلفیقی از مستند و سینما از خود به جا بگذارد. او «درخت گردو» را که چهارمین فیلم بلندوی محسوب می‌شود در یکی از روستاهای مرزی غرب کشور ساخته و به جشنواره سی‌وهشتم فیلم فجر آورده است. پیمان معادی، مینا ساداتی، مینو شریفی و مهران مدیری از جمله بازیگران فیلم او هستند که همبازی

فیلم کوتاه «کوچه» به کارگردانی محمدرضا مصباح نگاهی عاشقانه به مقوله دفاع مقدس و ایثارگران دارد. مصباح موفق شده تندیس بهترین فیلم از نگاه تماشاگران در جشنواره فیلم کوتاه تهران را که آبان ماه امسال برگزار شد از آن خود کند. گلاب آدینه، نورا هاشمی، رضا اکبرپور، آذین پورزند، محمد حیدرقلی از بازیگران «کوچه» هستند و باید منتظر ماند و دید که این فیلم در جشنواره فیلم فجر چقدر می‌تواند نظر مخاطبان و داوران را جلب کند. در خلاصه این فیلم آمده است: «گروهی مستندساز برای ثبت خاطرات خانم افخم شبستری از آخرین دیدار او با همسرش به منزل او می‌روند اما فیلم در دنیای رؤیای او متخیر می‌ماند تا حسرت چهل ساله او را بازایی کند.» فیلمنامه «کوچه» کار برادران بهمن بهرام ارک است که فیلم سینمایی «پوست» به کارگردانی خودشان را برای رونمایی در سی‌وهشتمین جشنواره فیلم فجر آماده کرده‌اند.

«مهدی عراقی را بکش» مستندی از زندگی شهید مهدی عراقی «مهدی عراقی را بکش» به کارگردانی عبدالرضا نعمت‌اللهی اخیراً در جشنواره مستند حقیقت رونمایی شد. این مستند روایتی بر مبنای خاطرات شفاهی درباره زندگی شهید مهدی عراقی است، شخصیتی که در سال‌های پیش و پس از انقلاب اسلامی همراهی مداومی با امام خمینی (ره) داشته است. مستند در ۴ فصل موضوعی مجزا به مرور خاطرات، روایات و وقایع مؤثر حادث شده در زندگی شهید عراقی می‌پردازد.

دیگر مستند امسال جشنواره «میان پرچم‌های جنگی» است که محسن اسلام‌زاده کارگردانی آن را بر عهده داشته. این مستند به حضور داعش در افغانستان می‌پردازد. اسلام‌زاده قبل از این مستند «تنها میان طالبان» را ساخته بود. او در گفت‌وگویی گفته: «به دنبال کنجکاوی‌هایی که درباره حضور داعش در افغانستان داشتم، چند سفری برای تحقیق به افغانستان رفتم و با محلی‌ها صحبت کردم. تناقض میان حرف‌هایی که شنیدم باعث شد تا خودم به یکسری از مناطق سر بزنم تا در جریان امور قرار بگیرم.»

کارنامه سینمای دفاع مقدس در جشنواره سی و هشتم

در طول چهار دهه گذشته اگرچه فیلم‌های بسیاری درباره انقلاب، جنگ تحمیلی و ۸ سال دفاع مقدس ساخته شده و روی پرده رفته اما همه آنها نتوانسته‌اند در جلب نظر منتقدان و مخاطبان موفق باشند و در یادها بمانند اما به نظر می‌رسد امسال، کارگردان فیلم‌ها با مضمون جنگ تحمیلی و دفاع مقدس رویکرد تازه و متفاوتی را اتخاذ کردند و در عین حفظ ارزش‌ها و ماهیت مقوله دفاع و ایثارگری درهای جدیدی نیز به سوی این ژانر گشوده‌اند تا این سینما، رنگ و بوی کهنگی نگیرد و بتواند همچنان تازه نفس به حیات خود ادامه دهد. ■

شدن پیمان معادی و مهران مدیری که نقشی کاملاً جدی را ایفا می‌کند مورد توجه اهالی سینما و سینما دوستان قرار گرفته است.

حاتمی کیا با «خروج» به جشنواره فیلم فجر می‌آید

حاتمی کیا امسال با «خروج» به جشنواره فجر می‌آید. «به وقت شام» آخرین فیلم ابراهیم حاتمی کیا در سی‌وهشتمین جشنواره فجر بود که موفق به دریافت ۳ سیمرغ بلورین شد. «خروج» داستان جانباز شیمیایی است که هم‌اکنون در روستای خود مشغول کار است، او پدر یک شهید است و طی اتفاقاتی که بر سر آب روستا افتاده صدمات زیادی را متحمل شده است. نکته دیگر این فیلم حضور فرامرز قریبیان در نقش اصلی فیلم است که بعد از مدت‌ها با بازی در این فیلم به سینما بازگشته است. قریبیان کارنامه درخشانی در حوزه سینمای دفاع مقدس و انقلاب اسلامی دارد. او در آثار موفق و ماندگاری در حوزه دفاع مقدس و انقلاب چون «کانی مانگا»، «پایگاه جهنمی»، «چشم عقاب»، «ارابه مرگ»، «منطقه ممنوع» و «دایره سرخ» ایفای نقش کرده است. از دیگر بازیگران آخرین ساخته حاتمی کیا؛ پانته‌آ پناهی‌ها، جهانگیر الماسی، گیتی قاسمی، محمدرضا شریفی‌نیا، مهدی ققیه، سام قریبیان، محمد فیلی، آتش تقی‌پور، اکبر رحمتی، فرزاد حسنی و رامین پورایمان هستند. فیلم «خروج» بعد از «بادیگارد» و «به وقت شام»، سومین همکاری سازمان هنری رسانه‌ای اوج با ابراهیم حاتمی کیا است. اهالی سینما معتقدند این فیلم شروع یک تغییر در فیلمسازی حاتمی کیا خواهد بود.

«روز صفر» روایتی از یک اتفاق ملت‌هپ معاصر

«روز صفر» به عنوان اولین تجربه کارگردانی سعید ملکان، از چهره‌پردازان معروف سینما هم دیگر فیلم قابل اشاره در این گزارش است که گفته شده روایتی از یک اتفاق ملت‌هپ معاصر است و به ماجرای در ارتباط با «ریگی» می‌پردازد. فیلمنامه «روز صفر» را سعید ملکان و بهرام توکلی به صورت مشترک به نگارش درآوردند. ملکان امیر جدیدی و ساعد سهیلی را برای فیلمش انتخاب کرده است.

آثار مستند و کوتاه

مستند «بانو» به کارگردانی محمد حبیبی منصور هم نمونه دیگری از آثار جشنواره فجر امسال با موضوع دفاع مقدس است. این مستند درباره زندگی پرفراز و نشیب یکی از زنان تأثیرگذار اهواز به نام عصمت احمدیان است. احمدیان، مادر شهیدان ابراهیم و اسماعیل فرجوانی است و خودش و اعضای خانواده‌اش از جمله همسر و سه فرزندش هر کدام به نوعی با جنگ در ارتباط هستند. مستند «بانو» به زندگی پس از جنگ و فعالیت‌های اجتماعی و اقتصادی خانم احمدیان پرداخته است. ثریا قاسمی راوی، محمدرضا اکبری تدوینگر، روح‌الله جوانی مدیر تصویربرداری و سید مصطفی لسانی مدیر تولید از جمله عوامل این مستند هستند.